

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjordan í hesum teiginum,

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brøvbjálvan »Spyr Sosialin«.

Eyður Joensen, sál-arfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevi

Marnar Simonsen, lækni

Turið Debes Hentze, lögfrøðingur

Sál-arfrøðing-urin:

Kunnu filmir og lesnaður elva til siða-lagtbrot?

Herfyri stóð at lesa í einum føroyskum blaði, at eitt barn var rakt í pannuna av luftbyrsu, og í øðrum londum sigst tað vera komið fyrri, at børn eitt nú hava hongt seg beint aftaná at hava sæð ein cowboy-film um tað sama í sjónvarpinum. Eisini siga donsk bløð frá, at ein maður, sum í lötuni er skuldsettur, men kortini ikki dømdur, fyrri at hava neyðtikið, læstað og at enda myrt eina smágentu skal eiga eitt heilt savn av fúlum og perversum bløðum og filmum.

Vita tygum sum sál-arfrøðingur og forrestin eis-

ini filmcensor nakað ítøki-ligt um, at slíkur lesnaður og slíkar myndir kunnu elva fólk til harðskap og/ella kynslig brotsverk?

Foreldur

So sum galdandi biograf-lögin í Føroyum er orðað, er í mínum eygum eingin ivi um, at hon er gjørd fyrri tí fyrri eyga, at filmir kunnu virka eggjandi til eitt nú harðskap.

Hinvegin siggi eg, at danir í tí seinasta álitinum viðvíkjandi nýggjum filmseftirlitsskipanum hava spurt seg fyrri hesum spurningi viðvíkjandi hjá fákfolki, sum mett verður at hava skil fyrri hesum, men eisini her eru mein-ingarnar ymiskar.

Meðan onkur heldur fast við, at ráðir og/ella fulir filmar kunnu elva til óhepnar hendingar, meta aðrir beint óvugt og siga, at slíkar upplivingar gjøgnum film og lesnað kunnu virka sum eitt slag av trygdarventili, soleiðis

at skilja, at hesar uppliv-ingar kunnu taka broddin av tí seksuella og aggress-iva tørv, sum oll menniskju hava í stóri og minni mun. Hetta seinna sjónarmið var fyrri so vítt eisini lagt til grund fyrri at linna um pornografi-restriktiónirnar í Dan-mark í seksti-árunum og at enda loyva pornografi-uttan avmarkingar.

Eitt annað prógv fyrri at so er, hildu politikk-ararnir seg finna í tí fyrri-brigið, at vøksturin í ser-stakliga siðalagsbrots-gerðum mótvægis bornum tókst at minka í mun til sum pornografiin varð loyvd.

Eitt slíkt roknistykki tykist mær kortini ov einfalt sett upp, tí har kann annað hava gjørt seg gald-andi, eitt nú at almenning-urin er farin at handfara slíkt heldur lagaligari og sjáldnari melder og harav fylgir sjálvsagt, at færri brotsverk verða skrásett.

Hóast sjálvur soleiðis eitt sindur ivandi, meti eg

kortini slíkan film og lesnað rættuliga óskadiligan fyrri vaksid og normalt hugsandi fólk, hóast slíkur filmur og lesnaður sum í sínum innihaldi jú altíð er nógv yvirdrivin og tiskil óveruligur og ósann-ur, sum so ongantíð kann vera nokrum at gagni.

Men, tá tað ræður um borni, eri eg á ongan hátt í va. Har eigur ein at vera varin, tí born eru hópin góðtrúdnari og meiri ávirkslig og duga serstakliga á yngri árum illa at skyna ímillum veru-leika og tær dreyma-myndir, sum felst allir filmir eru.

Í so máta haldi eg sam-felagið hava tryggjað seg hampuliga væl viðvíkj-andi biografunum og al-mennum sjónvarpum, meðan eg beri meira ótta fyrri hesi video-flóðalduni, sum í mínum eygum púra ábyrgdarleyst og ótálmað fær loyvi at floyma inn

yvir okkum, og born, sum fyrri ein stóran part yvir-hóvar ikki eru von við slíkan kost.

EyJo.

Læknin:

Nær kyns-búgvinn?

Eg vil fegin vita nær ein drongur/genta eru kyns-búgvinn?

W.

Tað er ein, tá ein kemur í kynsbúningaráldur.

Tað vil siga, ein drongur tá hann er 13–15 ára gamal og gentur tá tær eru um 12–14 ára gamlar.

Hóast gentur tá kunnu barnast, so vil tað ikki siga, at tær eru búnar til tess.

Ti eiga gentur at verða seg, og helst ikki at fáa born fyrr enn tær eru um

20 ára gamlar. Tá eru tær í flestu forum fult búnar til at barnast.

MS.

Hvussu ofta?

Genta mín og eg eri ósamt um, hvussu ofta vit eru saman um vikuna, — eg meini, hvussu ofta vit hava samlegu.

Hvat heldur læknin er minsta mark?

Drongur

Tað velst um hug og tørv, og um hvussu gamal ein er.

Í ungum árum tykist einki mark at vera, men minkar við árunum.

Annars er hatta ein spurningur, sum ikki kann svarast ávíst um nágreinil-igari, tí tað er so ymiskt frá menniskja til menn-iskja.

MS.

Eingin skoytti um 100 kr. seðilin

Eingin veit, at danski Tjóðarbankan veitir trygd fyrri teir føroysku seðlarnar, sum handilsfólk móttaka

Í hesum døgum koma fólk í hóptali heimaftur á klettarnar eftir at hava verið á ferð í Norðanlondum ella í londunum sunn-anfyri.

Í útlandum noyðist tú at nýta tað gjaldoyra, sum er galdandi í ávís landi, ella tú nýtir annað valuta, sum landið góðtekur.

Í Danmark kunnu føroy-ingar nýta egna seðlar, tá teir fara til handils, men ikki er tað eins lætt hvørja ferðina, av tí at danir ikki vita um føroysku seðl-arnar, sum hava sama virði sum teir donsku.

Í Danmark verða bæði teir donsku og teir føroysku pengaseðlarnir framleiddir á pressu í danska Tjóðarbankanum, og eru sostatt sama gjald-oyra, sum bert ikki hava útsjondina til felags.

Danski Tjóðarbankan veitir trygd fyrri, at hand-ilsfólk fáa tað sama fyrri

seðilin, sum hann ljóðar upp á. Hetta er ein trygg-ing, sum danir vanliga ikki vita, og tí eru teir ótryggir við at taka móti fremmandum seðlum, ser-liga tí tað í seinastuni hevur ljóðað, at falskur peningur er á umferð í landinum.

Ein blaðmaður á Aktuelt fór í býin ein dagin við einum føroyskum 100 kr. seðli, at kanna umstøðurnar, um handilsfólk vildi móttaka henda seðilin.

Hann fór á matstovur, kaffistovur, pylsuvoyn og ølstovu. Eingin tordi at taka móti hundrað krónu seðlinum, og onkur av teimum vildu geva fimm danskar krónur fyrri hann.

At enda fór danski blað-maðurin inn í ein litlan úti-banka, og hóast av-greiðslukvinnan ikki dámdi tað, so spurdi hon seg fyrri í høvuðsbank-

Danska avgreiðslukvinnan: — Er hetta ein ektaður seðil...?

anum, og tá gekst betur og blaðmaðurin fekk danskan seðil fyrri tann føroyska.

Aktuelt spurdi eisini Kirsten Mordhorst, deild-arstjóra í danska Tjóðar-bankanum um føroysku pengaseðlarnar.

Eftir lóg um føroysku pengaseðlarnar frá 12. april 1949, so skulu føroyskir seðlar móttakast í Danmark á jøvnum fæti við donsku seðlarnar, eins og tað ikki kostar eyka, at fáa føroyska pengaseðil skiftan út við danskan.

Hetta kunnu standast nógvar misskiljingar av, tí danir kenna ikki til føroyska pengaseðilin, sigur Kirsten Mordhorst og skoytir uppi, at tað mangan er trupult hjá føroy-ingum, sum koma til Danmarkar um viku-skiftið, tá peningastovn-ararnir eru afturlatnir.

Í Aktuelt stendur eisini, at føroyingar vilja hava egna peningaseðlarnar fyrri at visa á, at vit eru eitt sjálvstøðugt fólk í tí danska ríkinum.

Vónandi hevur onkur handilsmaður í Danmark lisið greinina um føroysku pengaseðlarnar í Aktuelt, so trupulleikin at keypa við føroyskum seðlum verður minni komandi ár.

Dag.

Ringir tú til Sosialin spyr vinarliga eftir Dagny, sum tekur sær av spurningum undir hesum teiginum

Jazzfelagið

20. august: Ernst Dals-garð
21. august: Perlu Blues Band

Discotheque Dallas:

19. august: Diskotek
20. august: Leif Láadal leggur plátur á
21. august: Finn Jensen leggur plátur á